

FUORICOLLANA

Vai al contenuto multimediale

Giancarlo Secci

Pértias de sermentu

Racconti bilingui

www.aracneedittrice.it
www.narrativaracne.it
info@aracneedittrice.it

Copyright © MMXVIII
Gioacchino Onorati editore S.r.l. – unipersonale

via Vittorio Veneto, 20
00020 Canterano (RM)
(06) 45551463

ISBN 978-88-255-1364-6

*I diritti di traduzione, di memorizzazione elettronica,
di riproduzione e di adattamento anche parziale,
con qualsiasi mezzo, sono riservati per tutti i Paesi.*

*Non sono assolutamente consentite le fotocopie
senza il permesso scritto dell'Editore.*

I edizione: agosto 2018

A sa bonanima de Paulu Pillonca

Annotu de s'autori

Una dia un amigu m'iat preguntau: «Cali est su contu chi ti praxit de prus?» Deu chene nci pentzai meda dd'ia arre-spustu chi mi praxiant totus. S'amigu si fut postu a arriri. Bolemu nai chi mi praxiant totus a sa metessi manera.

Dónnia contu est unu baxi de s'anima. Aintru nci ses tui. Nci ses cun is domus audi ses bíviu, is mudoris, is spanigadroxus chi as biu, is soledadis, su préxiu, sa malinconia e sa picinnia. Sa picinnia nc'est sémpiri, tenis àsiu de nai. Unu non si ndi scabulit mai.

Is contus de cesta arregorta sunt stétius scritus in pagu prus de duus annus. Su primu, *Unu cruculeu de tzàpulu*, est s'úrtimu. Nàsciu in italianu po unu Cuncursu literariu natzionali est abarrau meda tempus in su cadàsciu. Sceti immoi est stétiu surriau in sardu. Duncas no at mai pigau parti, a diferéntzia de is àterus, a Prémius in língua sarda.

Chistionat de unu pipiu nieddu e de unu cruculleu de tzàpulu. Su cruculeu, innói, perdit s'esséntzia própria e pigat sa conditzioni umana.

Aterus pillonis e animalis presentis in custus contus perdint sa natura de issus e totu e pigant sa de is personis, cun is merescimentus e is magàngias insoru. Issus sued-dant, pentzant, papant, giogant, faint a s'amori. Comenti a nosu. Is contus sunt: *Una bidda chene tempus*, *Su bestiolu chi si ghetàt a tzopu e su lupo*, *Sémini de girasoli*, *Su bestiolu e su lupo*.

Is animalis sunt stravanaus. Pentzu chi siant mellus de nosu. M'iat a praxi, si Deus bolit e sa vena non s'asciutat innantis, de iscriri àterus cincu o ses contus asuba de is animalis e ddus pinnigai, apustis, totus impari, in d'unu libureddu. Mancai illustrau a coloris de una pintora.

Unas cantu motivatzionis de is giurias

Prémiu Ozieri 56[^] Edizioni. Ozieri 2015. *Una bidda chene sindigu prus*

[...] un'oriolu chi non dat pasu est immameddende sa concia de su protagonista e i sos pessamentos current fruscos, a manu tenta cun s'ite faghore, finas a agatare sas rispostas a sos cussideros e a sas preguntas chi li rodiant in su cherveddu. Su contu s'isvoligat in su tretu 'e pagas dies. Dogni particolare est pintadu cun medida cabale e cun cuidadu, cun paraulas deghiles ammanizadas cun abilidade, dae pinna avesa a i custu genere de iscritura...

Prémiu Montanaru 24[^] Editzioni. Desulo 2015. *Perdingianu colori de viola*

[...] contat momentus de vida in famíllia. Unu pobiddu in su mentris chi abetat sa mulleri, passat su meria ligendi, coxinendi *perdingianu colori de viola* e faendi is fainas de domu. Pigau de una *tristura sparta* torrat cun s'arregodu a candu fuat piciocheddu (... a cuaddu cun babu, a cassa manna, cun aiàiu Murgia) e mirat su celu e is logus a ingiriu de domu po assaborai *su fragu de su spanigadroxiu*. Is sentidus benint postus a campu cun delicateza (*cun is lavras a bellu a bellu m'iat rasigau su bratzu. Deu ia intendi unu titifriu*). Is fatus funt contaus in manera precisa, simpli e praxili, cun richesa de fueddus beni tessius e cun bellas màginis comentii de diora s'at imbitzau custu scriidori geniosu e de cabali...

Prèmieu de Artis Faustnu Onnis 3[^] Editzioni. Selargius 2016. *Una bidda chene tempus*

[...] po sa fantasia manna e foras de tempus e sa conoscentzia de is pillonis de celu marinu cun is logus abi trapicant e si nodriant. Po sa lingua sarda campidanese beni manixada e sa capassidadi manna seria e burlana de balentii contadorei...

Prèmieu Ozieri 58[^] editzioni. Ozieri 2017. *Pertias de sermentu*

[...] dogni arréjinu, dogni particolare de logos, de cosas e assiones, dogni pessamentu, sun contados cun manu avesa a sa pinna. Sighin un'andanta lezera, 'arrisia 'e poesia, cun sentidu de ómine de cabu, attentzionadu, fungudu... In dogni tretu 'e su contu, s'unu tentu a maglia cun s'âteru, est ladina sa sensibilitade de s'autore. S'arréjinu atzendet sos sentidos ei sa curiosidade de su legidore, chi

faghet a mancu de cherrer iscobièrrere comente s'at a benner a congruos. Cun paraulas impreadsa cun naturalesa, sinnu de cumpetentzia limbistica manna, benin pintados arréjionos e immagini delicatos e de un efetu ammajadore. Su manizu 'e su limbazu e de sa grafia campidanesa sun abberu istraordinarios...

Prèmiu Literariu Nanneddu Chighine 27[^] Editzioni. Itti-reddu 2017. *Su bestiolu e su lupu*

[...] a ziza de unu contu de fòghile, cestosu e cundidu cun ironia e cun tonu de bese, s'autore retratat sos pessonazos in modu chi pafan piùs beros de su chi sunu: paret guasi de lu 'idere su lupu cun sa dentiera fraigada in Croazia, bundance in sa mesura, chi lu faghet a bidere sempre riende; o s'àinu, chi si manigat su lentore, e diat cherrer cumbinchere sos àteros a mandigare che a isse; s'àinu ei su lupu mascarados de leones feroces cun sa juu de lana e plastica chi assucnan tota sa 'idda e, ine, su sindigu si ponet in mustra cun coraggiu pro difendere sos paesanos ei sa poltrona sua. Guasi una faulabberu narat su sutatitulu, comente a cherrer iscobiare, mancarì in suspu, sas veridades cuadas de su contu...

Pértias de sermentu

I. Unu cruculleu de tzàpulu

Un'àngiulu dd' iat rasigau sa conca cun d'unu carínniu e s'ànima si fut scapiada. Totu su callentori si fut scallau in d'unu súspidu. Sa vida de su pipiu fut bolada in su 'entu. Su corpixeddu, chene nòmini e sangunau, fiat abarrau in s'hangar de s'ariuportu impari a is àterus centudexi migrantis mortus allupaus a illargu de Lampedusa¹.

Is baullus de castàngia, de opinu e de ñixi fiant arrin-gheraus ananti de un'artari arrepentiu e abetànt su predi po s'úrtima recumanda e dispidida. Totus is serrandas fiant artziadas. A pitzus de ónnia baullu, strinta cun d'unu frocu, iant imbarrau un'arrosa frisca a cambu longu.

S'ayiucocera arretumbàt de is chéscias mannas de is scam-paus. Ominis, féminas e pipius prangiant a manu pigada.

Su predi fut arribau cun duus segrestanus avatu. Luegu e totu iat fatu su giru e iat benedixu is baullus. Si moviat abellu: cun d'una manu si poderàt su talari e cun s'àtera sainàt s'aspersóriu. Unu de is segrestanus, a una a una, iat allutu is candelas. S'àteru s'incenseri de prata. Su sumu e su fragu de timònquia lompiat finas a sa bóvida arta.

Su predi iat cumentzau:

... o Deus criadori e redentori nostu, dona a is fradis nostus mortus su perdonu de is pecaus po podì deaici acantzai sa misericordia e sa paxi...

A su pipiu ddi narànt Aunachi ma is sordaus de Lampedusa non ddu sciant e in su baulleddu biancu, asuta de unu lillu arresti, iant scritu a ghìsciu: *mortu n. 15, nieddu, fortzis cincu annus*.

S'ànima de Aunachi iat truessau montis de nius e campuras de cungiaus biancus. A s'acabu de unu mori de lionaxi in frori si fut agatada ananti de unu portali mannu a costallas de oru.

1. Su cincu de su mesi de ladàmini de su duamillaetrexu. Centuundixi migrantis mortus allupaus. Funtzioni de mortu ananti de is scampaus.

Aunachi iat dubau a sa gennixedda. Dd'iat obertu unu tziu cun d'una braba bianca longa eunu bestiri asulu a fràngias. Su bestiri ddi lompiat finas a is peis. Aunachi dd'iat castiau cun arreselu, ma non si fut spantau. Fiat unu tziu beciu e iat sa peddi niedda comentu sa sua. Parit aiàiu Murgia, iat pentzau.

«Eita tí nant?» Aunachi iat preguntau, arruntzendi is ogus po sa luxi.

«Deus» iat arrespustu Deus.

«E de chini ses?»

Deus iat arrisu. No iat arrespustu luegu. Apustis chi nci iat pentzau iat nau:

«De mei e totu».

«Ah» iat fatu Aunachi chene comprendiri. «Eita nc'est, ingui?» Su pipiu iat ghetau una castiada addia de sa gennixedda.

«Su Paradisu».

«Eita est su Paradisu?»

«Unu logu cun meda genti e pillonis e matas e collorus...»

«Deu circu unu pilloneddu de tzàpulu» dd'iat interrúmpiu Aunachi. Deus iat arrisu. Aunachi iat sighiu: «Unu cruculleu cun d'una mància groga in sa piturra. Candu aiàiu iat donau su dinai a unu tziu e i cussu mi ne'iat ghetau aintru de unu barconi de linna deu ddu tenemu acuau asuta de sa malliedda. In su barconi non nci capiat prus nisciunus e deu semu in mesu e ddu tenemu strintu a mei. Fiat su cumpàngiu miu, s'amigu de su coru. Non tenemu àterus cumpàngius. Si tzerriàt Kevin...»

Deus ddu ascurtàt cun ternura. Aunachi, animau de sa passièntzia e de su benibòlliri de Deus, iat pigau torra:

«Tol'in d'unu su mari iat cumentzau a si sciampulliai. Si fut fatu artu comentu una domu cun d'unu susu. Apustis de atesu ndi fut lómpiu su 'entu. Is undas nieddas arrumbullànt e si sciundiant totu. Unu tziu tzerriàt: «Non si moveis!» Su barconi santziàt. Artziàt e calàt. Santziàt sémpiri de prus. Sa genti mi strecàt. «Poderaisì!» tzerriàt su tziu. Deu circum de m'agherrai a cancuna cosa. Duas bortas su barconi iat rodiau cun s'acua. A sa de tres si fut pesau conca a su celu. Deu e Kervin nci femus arrutus a francas a susu...»

Deus ascurtàt citiu. Aunachi ddu castiàt. Abetàt chi naressit cancuna cosa. Deus non naràt nudda.

«Bollu a aiàiu» iat nau su pipiu.

Deus no iat arrespustu. Iat susprexau apena. Iat stendiau is bratzus. Si fut arrubisconau. Iat pentzau a su Mediterraneu, a is barconis furriaus, a is pipius allupaus, a sa genti de sa costera...

«Beni cun mei» dd' iat nau. Aunachi dd'iat donau sa manu. Prangiat.

«Bollu a aiàiu» iat nau ancora.

Deus no iat arrespustu. Iat santziau sa conca.

Castiendi ananti e citius iant fatu unu bellu tretu de arruga. De suncunas, a un'acinnu de Deus fut aparèssia una muntànnia. Fiat una muntànnia ràpida chene domus cun moris frorius e cun matas de arrosada apicadas in su sbuidu. Aunachi iat artziau is ogus. Su cùcuru, colori de arrosa, propassàt is nius.

«Immoi, bai» Deus iat nau, lassendiddi sa manu. Cun sa conca dd'iat inditau su logu. Aunachi, currindi, si fut aco-stiau a sa muntànnia e dda iat truessada comenti de nudda, comenti fessit pillu de lati.

A s'àtera parti nei fiant pillonis de dónni'arratza. Nei ndi fiat in is orus, in is matas, in is arrius, me in is nius. Totus ciulànt movendi is alas. Aunachi, spantau, si fut frimau a castiai.

«Ita bellu!» iat fatu a boxi arta.

Ddu iat crobus de mari, caus murrus, circureddas, pas-sarilantis, anadis conca birdi, tzurrullius, genti arrúbia, calandronis, oxallis, storis feridoris...

Bolus repentinus oscuressiant su celu. Ndi bessiant de ónnia logu e saiant disinnius in s'àiri.

Aunachi iat pentzau a is nius de sturru pintu candu a su seurigadroxo passànt a pitzus de is domus de sa bidda e s'aiàiu, istrantaxu in su liminaxi, si ddas amostàt cun su fusti e naràt: «Bandant a dromiri a *Cucuru de domus*».

Tot'in d'unu su celu si fut limpiau, fut diventau biancu; is bolus fiant sparéssius. Aunachi iat biu una macixedda atesu chi si moviat in su cambu de una mata de arrosada. Sa mata a pagheddu a pagheddu s'acostiat e sa macixedda si faiat sémpiri prus manna.

«Kevineddu!» iat tzerriau, apenaas dd'iat reconnoutu. Su cruculleu si fut artziau in s'àiri. Iat bolatzau a ingíriu e iat ciulau e apustis si fut apatau in su coddu de Aunachi. Pre-xau, iat scutullau is alas. Aunachi, cun is trempas sciustas de làmbrigas, dd'iat aciapau cun d'una manu e cun s'àtera dd'iat carinnau sa conchixedda moddi.

«Kevineddu de babu!» iat murmutau.

Su cruculleu iat torrau a ciulai. Aunachi piti-piti nei dd'iat stichiu asuta de sa malliedda.

«Immoi non ti movast, po prexeri!» dd'iat cumandau. Su cruculleu si fut aculliau in d'una frunza de sa malliedda e iat serrau is ogus.

Aunachi, cun sa manu in sa piturra, fut torrau agoa. Iat truessau sa muntànnia e círdinu comentí unu fusti, a passus longus, iat sfilau ananti de Deus.

Deus si fut allisau sa braba bianca longa e iat castiau in artu. Si fut furriau a s'àtera parti e iat arrisu.